

- ✓ «Сирота, та ще й бідна...» (*Виборний*).
- ✓ «Наталка без душі його любить, через його всім женихам одказує...» (*Виборний*).
- ✓ «...Та скажу вам, що вона добра у мене дитина; вона обіщала для мого покою за першого жениха, ... вийти заміж» (*Терпилиха*).
- ✓ «Об розумі і добрім серці Наталки нічого говорити...» (*Виборний*).
- ✓ «Я хоть дівка молода,
Та вже знаю, що біда» (*Микола, пісня*).
- Слово третій групі, яка досліджувала, як характеризується головна героїня в її піснях, аріях, які вона виконує, у монологів, діалогах, у її вчинках. (*Учні наводять приклади*).

Учитель. Важливе місце в побудові п'єси відведено пісням. Скільки їх у творі (22). У нас є кому заспівати одну з пісень, яку виконувала Наталка, бо серед вас є учасники шкільного хору «Райдуга».

- Четверта група досліджувала драматургічний образ Наталки та зробила висновок, що п'єса «Наталка Полтавка» має багату сценічну історію. Роль Наталки виконували талановиті акторки Марія Заньковецька, Оксана Петрусенко та Марія Садовська-Барілотті.

У багатьох сучасних театрах із великим успіхом іде вистава «Наталка Полтавка». Наприклад, у Національному академічному драматичному театрі ім. І. Франка роль Наталки виконували Н. Ярошенко та Н. Міхіна. Театри долучають молоде покоління до кращих зразків національної спадщини. Кінематографісти вперше звернулися до п'єси «Наталка Полтавка» в 1911 році. Роль Наталки у фільмі 1976 року виконала К. Осьмяловська, а Наталя Сумська зіграла роль Наталки у фільмі 1978 року. (*Перегляд епізоду з фільму: Наталка і возний*).

Ми говорили сьогодні на уроці про дівочу скромність, гордість, чистоту. Про українську дівчину, горду тим, що вона чесного роду. А як ви розумієте, що означають вислови «чесна дівчина», «чесного роду»? Чи потрібно про це говорити в наш час? Чому? Якою повинна бути сучасна українська дівчина? (*Учні висловлюють свої думки й визначають спільні риси Наталки і сучасної дівчини*).

Висновок. Образ Наталки Полтавки не в'яне і не старіє. Нам близький і дорогий образ жінки, багатой духовно, чесно, працьовитої, сердечної. З роками такі ідеали не старіють, вони вічні.

Стежками рідного краю

(бібліоквест)

Ніколаєнко В. О., учитель
Барвінківської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів № 3
Барвінківської міської громади Ізюмського району

Квестери (учні середнього шкільного віку) збираються в бібліотеці, знайомляться з координаторами квесту – учителем і бібліотекарем.

Бібліотекар-координатор:

Вітаю учасників квесту – чудової пригодницької гри. На вас чекає весела подорож-змагання, пошуки «скарбу». Ділимося на 2 команди: «Сині» та «Жовті».

Учитель-координатор:

Ви, певно, не раз подорожували стежками рідного краю з родиною чи друзями. Але сьогодні у вас буде особлива мандрівка, під час якої ви пройдете випробування з начитаності, ерудованості, витривалості та вміння грати в команді.

Правила квесту

1. Учасники квесту діляться на дві команди. Кожну супроводжує координатор.

2. Квестери повинні дотримуватися правил гри.

3. Для того щоб команда перемогла, усім її членам потрібно першими пройти всі «зупинки», виконати завдання якомога швидше та дістатися фінішу.

4. Завдання від координатора квесту команда отримає лише тоді, коли всі її члени будуть присутні на пункті! Тому не відставайте й допомагайте іншим!

5. Якщо команда не має відповіді або відповідає неправильно, є можливість «купити» підказку, виконавши творче завдання, наприклад, прочитати напам'ять улюблений вірш (кожен учасник).

6. Дозволяється користуватися допомогою координатора, але тоді команда втрачає 2 бали.

7. За кожне виконане завдання команди отримують від 5 до 10 балів (залежно від складності та «ціни» запитання). Координатор фіксуватиме командний залік.

8. Кожний гравець має змогу заробляти індивідуальні бали.

Оголошуємо старт квесту. Бажаємо успіху!

Перша зупинка. Історія м. Барвінкове

Вас вітає господиня «Читай-міста», яка ознайомить з історією міста Барвінкове.

Місто *Барвінкове* знаходиться на березі річки Сухий Торець у місці впадання в неї річки Лукноваха (права притока). Вище за течією на відстані 3 км розташоване село Архангелівка, нижче за течією на відстані 1 км розташоване село Веселе, за 2 км – село Нікополь. Через місто проходять автомобільні дороги й залізниця зі станцією Барвінкове. Місто в плані являє собою покладену набік літеру «Н». Розділене річкою навпіл, воно складається з двох частин – адміністративно-торгової північної та промислово-транспортної південної, які з'єднуються двома мостами через річку. Але загальна забудова міста хаотична через природні та історичні обставини. У долині річки будівництво велося на сухих ділянках навколо осель перших поселенців; на узвишшях – над ярами. Слобода Барвінкова Стінка була заснована в 1651–1653 рр. козаками на чолі з отаманом Іваном Барвінком. Підтвердження цього – суфікс присвійності (-ове).

Барвінкове виникло завдяки великій хвилі переселення з Правобережної України до Лівобережної. Причиною цього була війна за незалежність під проводом Богдана Хмельницького. Козак Барвінок прийшов із ватагою та родинами із Запорізької Січі з метою заселення вільних земель. На початку свого існування Барвінкове було зимівником, отримавши статус слободи у 18 столітті. На Чумацькій горі козаки розташували дерев'яну фортецю, з якої оглядалися всі підходи до міста.

Існує альтернативна версія походження назви поселення. За переказами, поблизу садиб перших поселенців Шпака й Незолі була розташована балка, у якій росло багато барвінку. Так і виникла назва поселення – Барвінкова Балка, Барвінкова Стінка (стінка – схил), Барвінкове. У часи Нової Січі Барвінкова

Стінка – адміністративний центр Барвінкостінківської паланки. Слобода Барвінкова Стінка отримала статус військового поселення і до 1924 року замість вулиць мала сотенне розселення, яких було 12, входила до складу Ізюмського гусарського (драгунського) полку. Барвінківці-козаки відзначилися під час Російсько-турецької війни 1877 – 1878 років. На честь їхнього подвигу був збудований 1884 року храм Успіння Пресвятої Богородиці – пам'ятник визволителям. Барвінкове перетворюється в торгове волосне містечко. Детальніше про історію рідного краю ви дізнаєтеся з матеріалів, представлених у краєзнавчому куточку бібліотеки.

Учитель-координатор. Наше місто є частинкою Харківської області та держави Україна. А що ви знаєте про це? У вас буде можливість отримати 5 балів, відповівши на запитання правової вікторини (вони знаходяться в координаторів). Перше командне завдання – скласти карту Харківської області з усіх її районів.

Командам демонструють карту області. Команди отримують пазли районів області.

Координатор. Хто швидше?

Квестери складають карти Харківської області. Після завершення координатори демонструють карти. Для команд проводиться вікторина.

Запитання для команди «Синіх» 1. Постановою Верховної Ради України було прийнято і затверджено Акт проголошення незалежності України. Назвіть дату цієї події. (24.08.1991 р.)

Запитання для команди «Жовтих» 2. Що є основним законом нашої держави? (Конституція.)

Запитання для команди «Синіх» 3. Назвіть державні символи України. (Герб, прапор, гімн.)

Запитання для команди «Жовтих» 4. Що означають блакитний і жовтий кольори на прапорі? (Жовтий – колір пшеничної ниви, блакитний – колір чистого, мирного неба і води)

Запитання для команди «Синіх» 5. Які ви знаєте державні свята? (Новий рік; Різдво Христове; Першотравневе свято праці; День Перемоги; День Конституції, День захисника України; Пасха, Трійця.)

Запитання для команди «Жовтих» 6. Які ви знаєте народні символи України? (Барвінок – символ вічності. Рушник – оберіг дому. Верба – символ краси. Калина – символ краси, кохання, щастя.)

Координатор. Так, саме кущ калини – пароль для пошуку наступного завдання. Уперед! І пам'ятайте, колір вашого пакета відповідає назві команди.

У пакеті – Кросворд «Моя Батьківщина»

С .1. Як називається герб нашої держави? (Тризуб.)

Ж .2. Які гори України ви знаєте? (Карпати.)

С .3. Як називається найбільша річка України? (Дніпро.)

Ж .4. Який птах є символом України? (Лелека.)

С .5. Столиця України? (Київ.)

Ж .6. Кущ-символ України? (Калина.)

С .7. Збірка віршів Т.Г.Шевченка? (Кобзар.)

	Т	Р	И	З	У	Б					
					К	А	Р	П	А	Т	И
	Д	Н	І	П	Р	О					
Л	Е	Л	Е	К	А						
			К	И	І	В					
	К	А	Л	И	Н	А					
	К	О	Б	З	А	Р					

Квестери допомагають командам. Координатор заповнює таблицю командного заліку.

Координатор. Продовжуємо рух по маршруту. Кожна команда покаже рухами майстерне відтворення фразеологізмів, які її учасники знайдуть у словниках, які саме зазначено у ваших завданнях.

Допоможте вам у цьому гра «Показування». Кожній команді пропонується відтворити 3 фразеологізми за допомогою пантоміми.

- Набрати в рота води. Т.1, ст. 31, № 13.
- Бровою не моргнути. Т. 1, ст. 70 (перший зверху).
- Діло майстра боїться. Т.1, ст. 168 (останній внизу сторінки).
- Насипати перцю. Т. 2, ст. 39 (другий зверху).
- Не ловити гав. Т. 2, ст. 63 (перший зверху).
- Ні сіло, ні впало. Т. 2, ст.86 (другий у другій колонці).

Координатор підраховує бали.

Друга зупинка. «Літературна Харківщина»

Координатор. Саме Харківщина стала батьківщиною багатьох митців, які посідають визначне місце в літературному житті України. Вулицями міста, стежками ланів і лісів Харківщини ходили Григорій Сковорода і Квітка-Основ'яненко, Євген Гребінка і Петро Гулак-Артемівський, Борис Грінченко і Павло Грабовський, Микола Хвильовий і Олександр Довженко, Олесь Гончар і Павло Тичина. Славу літературного Харкова примножували своїм полум'яним словом Іван Вирган та Іван Багмут, Роберт Третяков, Ігор Муратов, Петро Панч і Леонід Первомайський. Є в Харкові вулиці, що носять імена українських письменників: Шевченка, Лесі Українки, Квітки-Основ'яненка.

Завдання

Команда «Синіх»: Які твори написав Семен Климівський?

1. «Маруся»
2. «Їхав козак за Дунай»
3. «Маланка»

А які Григорій Сковорода?

1. «Вдячний еродій»
2. «Федько-халамидник»
3. «Тореадори з Васюківки»

А які Володимир Александров?

1. «Я бачив, як вітер березу зломив»
2. «Вечірній дзвін»
3. «Вдова сірчиха-іваниха»

Команда «Жовтих»: Які твори написав Степан Писаревський?

1. «Жар-птиця»

2. «Де ти бродиш, моя доле»
3. «Кобзарі»

А які Яків Щоголев?

1. «Порада»
2. «Каменярі»
3. «Лісова пісня»

А які Григорій Данилевський?

1. «Маруся»
2. «Христос-сеятель»
3. «Морозко»

Третя зупинка. Відгадай літературного героя

Під сосною схований пакет із різнокольоровими картками. На червоних написано назви творів, на синіх – автори цих творів, на жовтих – дійові особи, персонажі, які присутні в книзі.

Координатор. Знайшли схованку «Літературний ярмарок»? Потрібно правильно сумістити по три кольорові картки: у результаті отримати правильну відповідь, щоб були вказані автор, назва, дійова особа.

(Правильні відповіді)

1. М. Вороний – «Євшан-зілля» – ліричний герой.
2. В. Винниченко – «Федько-халамидник» – Стюпка.
3. В. Нестайко – «Тореадори з Васюківки» – дід Салимон.
4. І. Франко – «Захар Беркут» – Мирослава.
5. А. Чайковський – «За сестрою» – Мустафа-ага.
6. М. Стельмах – «Гуси-лебеді летять» – дід Дем'ян.

Тим часом координатор підраховує бали за попередні завдання.

Координатор. Саме «Лісова пісня» і є паролем до наступної зупинки.

Ви бачите, як гарно в лісі! Ліси дарують нам красу і затишок, збагачують повітря киснем, таким необхідним для життя! Зменшують швидкість шалених вітрів. Від наявності лісів залежить рівень води в річках і рясний урожай на полях. Тому ліс необхідно берегти й примножувати.

Четверта зупинка. Древа – символи України

Координатор:

1. А які ви знаєте древа, що ростуть у нашій місцевості? Назвіть їх (кожна команда називає по три древа).

2. Чи росте дерево взимку? *(Ні)*

3. Чи є листя в кактуса? *(Так, це голки, які у процесі пристосування до посушливого клімату набули таку форму.)*

4. Для створення якої книги в наш час новітніх технологій не потрібно вирубувати ліси, бо її сторінки не паперові? *(Електронна книга.)*

5. Яке дерево стало символом сили й мужності українського народу? Слов'яни, стародавні греки, римляни ще на початку своєї історії поклонялися йому, приписували чудодійні властивості, складали про нього міфи й легенди *(Дуб.)*

6. Назвіть дерево, яке є символом України *(Верб.)*

Ви відповіли на всі запитання, це дає вам право дізнатися про місце знаходження наступного завдання – за табличкою «Ліс». Отже, ви отримали зашифровану підказку щодо подальших пошуків. Вам доведеться стати дешифраторами. Згадайте український алфавіт! Кожна літера подана під визначеним порядковим номером:

Команда «Синіх»: 22, 15, 21, 11, 18, 32; 10, 12; 22, 15, 1, 21, 2, 19, 17;

Команда «Жовтих»: 29, 24, 15, 1, 14; 2, 12, 16, 33; 15, 19, 16, 19, 6, 33, 10, 33.
(Відповідь. Скриню зі скарбом шукай біля колодязя.)

Квестери займаються дешифровою, а координатор підраховує бали, заповнює таблицю для командного та індивідуального заліків.

Після дешифровки стає відома кінцева точка маршруту. Скриню знайдемо по ходу просування команди до неї лісовими стежками. Проводиться флорвікторина. (Індивідуальний залік.)

Взимку й літньої пори

Видтворюють бори.

І як той небесний дар

Постачає нам «янтар». (Сосна.)

Що за ягода чудова

У лісах росте соснових?

Вір нам, друже, чи не вір,

А покращує нам зір. (Чорниця.)

В цих болотних ягодах червоних

Вітамінів більш, ніж у лимонах.

Люди цю рослину знають,

Пізно восени збирають. (Журавлина.)

Зростає повсюдно:

На болоті й там, де людно.

Пекучі волосинки має,

Ними всякого вражає. (Кропива.)

На болоті зростає,

Листя клейке має.

Дерево струнке й високе,

Витримує водні потоки. (Вільха.)

На воді зростають,

Жовті квіти мають.

Кожен їх знає –

Відразу вгадає. (Глечики жовті.)

Стебло тригранне мають,

Купинами зростають,

Утримують вологу,

Порізати можуть ногу. (Осоки.)

(Додаткові запитання для командного заліку)

Зі скриньки пам'яті:

1. Назвіть книгу, яка знає все. (Енциклопедія.)

2. Відома історична повість М. Гоголя. (Тарас Бульба.)

3. Найстаріший богатир. (Ілля Муромець.)

4. Автори гімну України. (М. Вербицький, П. Чубинський.)

5. Літературний персонаж:

– Хто той хлопчик, який часто виймав колючки з лап своїх друзів? (Мауглі.)

– Як звали слугу Робінзона Крузо? (П'ятниця.)

– Назвіть ім'я чарівної дівчини з блакитним волоссям (Мальвіна.)

Координатор. Гру завершено! Вітаємо! Ви пройшли успішно всі етапи квесту завдяки тому, що були справжньою командою.

Після загального підрахунку балів оголошується команда-переможець.